

Møte 23 sept 2019

NLF Luftrom

Exported on 07/04/2022

Table of Contents

No headings included in this document

- Tilstede
 - [Per Osen](#)¹ [Jostein Tangen](#)² [Jarle Mathisen](#)³ [Bjørn Schjøll Kristoffersen](#)⁴ [Lars Rune Bjørnevik](#)⁵ [Thomas Hirsch](#)⁶ [Per Gudmund Strømmen](#)⁷ [Hans Rune Mikkelsen](#)⁸
- Godkjenning av innkalling
 - Godkjent
- Godkjenning av referat
 - Godkjent
- Administrativt
 - Referent: Komitelederen vil skrive utkast til referat, hvoretter de øvrige møtedeltakere ser gjennom og fyller inn med informasjon på sine saksområder.
Lars Rune Bjørnevik (seilfly) redegjorde for IT-samarbeidsløsningen “Confluence”. Vi vil ta i bruk denne for å skrive/revidere møtereferatet.
Luftromskomiteens referater og saksdokumenter ligger på doc.nif.no⁹. Her skal komiteemedlemmene ha tilgang gjennom sin min-idrett bruker.
Komiteleder redegjorde for status på mandat for Luftromskomiteen. Utkast til mandat ble sendt til generalsekretæren, og det ble vedtatt uten endringer i Luftsportsstyremøtet i mai. Hvis det senere skulle være behov for endringer, kan vi sende inn endringsforslag.
Møtedatoer for Luftromskomiteen for 2020 ble fastsatt til 5. februar (med 11. mars som reservedag), og 23. september.
Arbeidsform for komiteen ble diskutert, se mandatet. Komiteen har redusert de faste møtene til 2 ganger i året. Dette betyr at løpende saksbehandling (høringer fra LT etc.) må håndteres av Administrasjonen. Ved behov, informeres komiteleder, eventuelt innkalles komiteen til ad hoc møte.
- **Aktuelle saker**
 - [Jostein Tangen](#)¹⁰ informerer om aktuelle saker, samt hvordan en vurderer hvilke saker en skal vi ønsker å gi hørings svar på. [Jostein Tangen](#)¹¹ og [Per Osen](#)¹² har en dialog på saker.
 - 02/17 Status søknader – luftsportsområder.
 - Se referat fra 2019-2. Vi må avvente til ny luftromsforskrift (BSL G 4-1) er på plass. Jostein informerte om at det er en arbeidsgruppe med representanter for Luftfartstilsynet, Avinor og NLF. Det er uenighet om fremtidig organisering av «luftsportsområder», som er en særnorsk konstruksjon og ikke definert av ICAO.
NLFs forslag er at luftsportsområder som er definert i C-klasse luftrom (for eksempel Oslo TMA), omdefineres til G-klasse luftrom når områdene er aktivert.
Luftfartstilsynet etterlyser risikoanalyser.
Utkast til ny luftromsforskrift ventes å være ferdig på nyåret 2020.
 - 25/14 Avinor ADT – Airspace Design Team, Fagernes, Notodden og Gullknapp.
 - Dette sakspunktet opprettholdes. Jostein sjekker om det finnes en PANS-OPS person som kan representere NLF i Avinor ADT.
Oppdatering fra Jostein: Dialog med det svenske LFV ([Jostein Tangen](#)¹³ fyller inn mer her)
 - 06/15 Trafikkavviklings-problemer på Jarlsberg.

1 <https://doc.nlf.no/display/~5836494>

2 <https://doc.nlf.no/display/~425529>

3 <https://doc.nlf.no/display/~7885293>

4 <https://doc.nlf.no/display/~7254945>

5 <https://doc.nlf.no/display/~445648>

6 <https://doc.nlf.no/display/~7627779>

7 <https://doc.nlf.no/display/~7918345>

8 <https://doc.nlf.no/display/~2303423>

9 <http://doc.nif.no>

10 <https://doc.nlf.no/display/~425529>

11 <https://doc.nlf.no/display/~425529>

12 <https://doc.nlf.no/display/~5836494>

13 <https://doc.nlf.no/display/~425529>

- Bjørn Schjøll Larsen redegjorde for situasjonen. Det har vært en negativ utvikling, ved at Torp innførte begrensninger på fallskjermflyging til 2 timer morgen og 2 timer kveld, noe som ville bety slutten på Twin Otter operasjonene Disse restriksjonene ble opphevet etter å ha vært i kraft en uke.
(Bjørn kan evt fylle inn mer info her).
Spørsmål fra referenten: Det har etter møtet kommet melding i media om at Norwegian vil slutte å fly på Torp fra 1. april 2020. Kan dette kanskje påvirke situasjonen for Jarlsberg i positiv retning?
- 25/17
 - LfV tjeneste (Sverige): tegning av luftrom. Testes ut [Jostein Tangen](#)¹⁴
- 06/15
 - Jarlsberg - Gått igjennom høringssvar.. Ting har stoppa litt opp - Torp svarer ikke.. Forsøkt innført restriksjoner - heldigvis trukket. Lokale krefter har involvert grunneier og Torkel...
- 09/17
 - Modellflyging Rønneld modellflyplass i Østfold – sikkerhetsbekymring.
Ingen fra modell tilstede, Se referat fra forrige møte 2019-1.
Per Osen vil følge opp med Jon Gunnar Wold.
- 10/17
 - Näsinge - avsluttes - ikke behov
- 03/16 Kontrollert luftrom Oslo/Farris TMA
 - Se referat fra forrige møte.
Torkell kunne ikke delta dette møtet. Komiteleder ber [Torkell Sætervadet](#)¹⁵ om en oppdatering som kan skrives inn her.
- 08/17 Fremtidig ledelse/administrasjon av NLFs Luftromskomite.
 - Se referat fra forrige møte, og under Administrativt over.
Lukkes
- 04/18 Transpondersaken - Generelt
 - Aventer nye forskriften
- 01/18 Klager på flystøy – Øyeren/Spydeberg
 - Se referat fra forrige møte. Denne saken hører ikke inn under komiteens mandat, og følges opp av Administrasjonen.
 - Avsluttes
- 02/18 NLF vs. droneflyging
 - Problemstillinger rundt droneflyging vil bare bli fulgt opp av Luftromskomiteen, i den grad det vedrører tilgang til luftrom for NLF aktiviteter.
Saken avsluttes.
- 03/18 Restriksjonsområde ved Jomfruland
 - Saken avsluttes.
- 04/18 Transpondersaken (generelt)
 - Torkell redegjorde for SERA (Standardised European Rules of the Air): SSR transponder er ikke påbudt i C klasse luftrom. Det betyr at det er tillatt iht. felles-europeisk regelverk å etablere definerte områder i kontrollert luftrom, hvor for eksempel seilflyaktivitet kan skje, uten at det må stilles krav om transponder. På denne bakgrunn har LT vært nødt til å trekke pålegget om at Avinor skal kreve transponder for seilflyging i luftsportsområder i Oslo/Farris TMA. (Så vidt referenten forstår, har det ikke vært stilt krav om transponder for HG/PG flyging i områdene). Det er NLFs vurdering at LT har hjemmelsgrunnlag for å fjerne transponderkrav for høydeflygingsområdene i CTA, og dispensere fra transponderkrav for enkeltflyginger i CTA. Men NLF vil avvente å ta initiativ i den retning, til ny luftromsforskrift er underveis/på plass. Denne saken settes på «hold» i påvente av forslag til ny luftromsforskrift.
- 05/18 TIA/TIZ (generelt)

14 <https://doc.nlf.no/display/~425529>

15 <https://doc.nlf.no/display/~7623313>

- Se referat fra forrige møte. Saken avsluttes.
- 06/18 Gullknapp (Arendal)
 - Saken avsluttes.
- 07/18 Notodden
 - Tillatt TIA / TIZ og RMZ Se referat fra forrige møte. Situasjonen for Notodden følges opp regelmessig av [Jarle Mathisen](#)¹⁶
- 08/18 Leirin (Fagernes)
 - TIA/TIZ er avvirket
Avsluttes
- 09/18 Røros
 - TIA / TIZ innføres i stedet for dagens TMA / CTR
 - Sak avsluttes
- 10/18 Scandinavian Mountain Airport - Sälen flyplass
 - Vi har fått tilsendt planer fra det svenske luftfartstilsynet om planer for en CTR og et stort TMA rundt Sälen flyplass (Röbäcksnäs). Foreslått TMA strekker seg langt inn i Norge, og helt til Innbygda/Trysil og nokså nær Seteråsen flyplass.
NLF har sendt kommentarer pr 15 november, hvor vi har anbefalt å redusere det regulerte luftrommet, og vi stiller spørsmål ved berettigelsen av permanent CTR/TMA ved en flyplass som sannsynligvis får begrenset trafikk.
Det er sannsynligvis slik at flyplassen vil bli trafikkert av kommersielle selskaper som forutsetter at de skal fly bare i kontrollert luftrom. Dvs, det vil bli etablert CTR/TMA, men dette vil bli skrudd av/på etter behov, og vil fungere som G-luftrom når det ikke er aktivt.
Problemstillingen er at TMA-delen i Norge sannsynligvis vil bli permanent aktiv pga. kravet i BSL F 1-1 § 21. NLF bør derfor foreslå at hele TMA styres fra svensk side og at det gis dispensasjon fra nevnte bestemmelse.
Aksjon: [Jostein Tangen](#)¹⁷ tar kontakt med Eivind Raknes i LT. Torkell skriver høringssvar med de samme hovedmomentene når etablering av luftrom kommer på norsk høring. ([Jostein Tangen](#)¹⁸ skrive inn en statusoppdatering her)
Kommentar fra referenten: Den foreslåtte TMA vil strekke seg langt inn i Norge. Kontrollfrekvensen vil kreve radio med 8.33 kHz kanalseparasjon. Dette betyr at denne TMAen kan bli stengt for norske seilfly som har gamle radioer med 25kHz separasjon.
<http://nlf.no/forbund/mulig-eu-st-tte-til-nye-radioer>
 - [Jostein Tangen](#)¹⁹ To høringssvar sent
 - Luftrommet skal styres fra Sverige
- 11/18 Koordineringsmøte med Forsvaret (FUA-RE) for bruk av luftrom i 2019
 - Se referat fra forrige møte.
Saken avsluttes.
- 12/18 Publikasjon/kunngjøring av modellflyplasser/aktiviteter
 - Saken spilles over til NLFs administrasjon, da det er nokså åpenbart at den ligger utenfor denne komiteens mandat.
Saken avsluttes.
- **01/19** Ny luftromsforskrift
 - Meling i tilsynet virker åpen og samarbeidsvillig.
 - Endring i "luftromsbokser" - noe nytt - men hva?
 - Ønske fra NLF for bokser - slår av kontrollert luftrom. Dette vil løse dagens problem med samtidig aktivitet..
 - For mye luftrom er lagt beslag på. Vi holder trykket oppe på HOPE prosjektet.
- Eventuelt

¹⁶ <https://doc.nlf.no/display/~7885293>

¹⁷ <https://doc.nlf.no/display/~425529>

¹⁸ <https://doc.nlf.no/display/~425529>

¹⁹ <https://doc.nlf.no/display/~425529>

- Samarbeidsverktøy - [Lars Rune Bjørnevik](#)²⁰ fortalte om ny samhandlingsplattform. Alle i komiteen gis bruker. Vår "side" ligger her: [NLF Luftrom Home](#)²¹. Alle skal kunne lese, foreslå endringer og redigere.
- Få tilgang på dataverktøy for luftroms DEFINISJONER som i dag brukes på IPPC - Snakke med Torkel! [Lars Rune Bjørnevik](#)²² koordinerer med HG / PG og Torkel
- Neste møte 2020:
 - Onsdag 5 febr? (Møtetidspunkt avhengig av når ny forskrift kommer)
 - Onsdag 23 sept?

20 <https://doc.nlf.no/display/~445648>

21 <https://doc.nlf.no/display/NLFLuftrom/NLF+Luftrom+Home>

22 <https://doc.nlf.no/display/~445648>